

बाखडी, उप्पारवाही, चांदूर, पिंपळगाव, लखमापूर आणि थुत्रा (तहसील: कोरपना) आणि सोनापूर (तहसील: राजुरा), जिल्हा- चंद्रपूर, राज्य: महाराष्ट्र या गावांमध्ये मराठा लाईमस्टोन माईन - II (ML क्षेत्र - 880.31 हेक्टर) मधील विद्यमान 1200 pH यांच्यासह लाईमस्टोन प्रॉडक्शन कॅपॅसिटी (चुनखडी उत्पादन क्षमता) 2.0 दशलक्ष TPA वरून 3.5 दशलक्ष TPA विस्तार, पृष्ठभागावरची माती 0.25 दशलक्ष TPA, कचरा/अपव्यय (ओबी/आयबी) 2.40 दशलक्ष TPA, सबग्रेड 0.50 दशलक्ष TPA (एकूण खोदकाम 6.65 दशलक्ष TPA)

EIA / EMP अहवाल मसुद्याचा कार्यकारी सारांश

कार्यकारी सारांश

1.0 प्रकल्प वर्णन

1.1 प्रकल्पाच्या पुरस्कर्त्याची ओळख / प्रकल्पाच्या पुरस्कर्त्याचा परिचय

- अंबुजा सिमेंट्स लिमिटेड (ACL), पूर्वी गुजरात अंबुजा सिमेंट्स लिमिटेड या नावाने ओळखली जाणारी, भारतातील एक प्रमुख सिमेंट उत्पादक कंपनी आहे. देशांतर्गत आणि निर्यात अशा दोन्ही बाजारांसाठी सिमेंट आणि क्लिंकरचे उत्पादन आणि मार्केटिंग करणे हे समूहाचे मुख्य कार्य आहे.
- अंबुजा सिमेंट्स लिमिटेड (ACL) मध्ये सहा एकात्मिक सिमेंट उत्पादन कारखाने, आठ सिमेंट ग्राइंडिंग युनिट आहेत; आणि भारताच्या पश्चिम किनारपट्टीवर कॅम्प्टिव्ह पोर्ट आणि चार बल्क सिमेंट टर्मिनल्स असलेली या उद्योगातील ही पहिली कंपनी आहे. 1986 मध्ये स्थापित, ACL देशातील 'सर्वाधिक टिकाऊ/शाश्वत कंपन्यांपैकी एक आहे आणि पर्यावरण व्यवस्थापन आणि कॉर्पोरेट नागरिकत्व यामधील सर्वोत्तम पद्धतींसाठी ती ओळखली जाते.
- अंबुजा सिमेंट्स लिमिटेड पाणी व्यवस्थापनावर खूप काम करते आणि आठ पट पाणी पॉझिटिव्ह प्रमाणित असल्याने अंबुजा सिमेंट्स लिमिटेड देखील प्लास्टिक निगेटिव्ह आहे, त्याच्या भट्ट्यांमध्ये एकूण वापरलेल्या प्लास्टिकच्या सुमारे 2.5 पट समतुल्य प्रमाणात प्लास्टिकच्या कचऱ्यावर सह-प्रक्रिया केली जाते.
- कंपनी तिच्या 7.9% उर्जेच्या गरजाही नूतनीकरणीय संसाधनांमधून (रिन्यूएबल रिसोर्सेसमधून) निर्माण करते. जागतिक स्तरावर मान्यताप्राप्त डाऊ जोन्स सस्टेनेबिलिटी इंडेक्स (DJSI) मध्ये याला चौथे स्थान देण्यात आले आहे; सर्व अंबुजा सिमेंट प्लांट ISO 14001 प्रमाणित आहेत.

1.2 प्रकल्पाची स्थिती

मे. अंबुजा सिमेंट लिमिटेड (युनिट: मराठा सिमेंट वर्क्स) बाखडी, उप्पारवाही, चांदूर, पिंपळगाव, लखमापूर आणि थुत्रा (तहसील: कोरपना) आणि सोनापूर (तहसील: राजुरा), जिल्हा- चंद्रपूर, राज्य: महाराष्ट्र या गावांमध्ये मराठा लाईमस्टोन माईन - II (ML क्षेत्र - 880.31 हेक्टर) मधील विद्यमान 1200 pH यांच्यासह लाईमस्टोन प्रॉडक्शन कॅपॅसिटी (चुनखडी उत्पादन क्षमता) 2.0 दशलक्ष TPA वरून 3.5 दशलक्ष TPA विस्तार, पृष्ठभागावरची माती 0.25 दशलक्ष TPA, कचरा/अपव्यय (ओबी/आयबी) 2.40 दशलक्ष TPA, सबग्रेड 0.50 दशलक्ष TPA (एकूण खोदकाम 6.65 दशलक्ष TPA)

14 सप्टेंबर 2006 च्या EIA अधिसूचनेनुसार, वेळोवेळी सुधारित केल्याप्रमाणे; प्रकल्प श्रेणी "A" S. क्रमांक '1' (खनिजांचे उत्खनन), प्रकल्प किंवा उपक्रम '1(a) - (3) अंतर्गत येतो.

बाखडी, उप्पारवाही, चांदूर, पिंपळगाव, लखमापूर आणि थुत्रा (तहसील: कोरपना) आणि सोनापूर (तहसील: राजुरा), जिल्हा- चंद्रपूर, राज्य: महाराष्ट्र या गावांमध्ये मराठा लाईमस्टोन माईन - II (ML क्षेत्र - 880.31 हेक्टर) मधील विद्यमान 1200 pH यांच्यासह लाईमस्टोन प्रॉडक्शन कॅपॅसिटी (चुनखडी उत्पादन क्षमता) 2.0 दशलक्ष TPA वरून 3.5 दशलक्ष TPA विस्तार, पृष्ठभागावरची माती 0.25 दशलक्ष TPA, कचरा/अपव्यय (ओबी/आयबी) 2.40 दशलक्ष TPA, सबग्रेड 0.50 दशलक्ष TPA (एकूण खोदकाम 6.65 दशलक्ष TPA)

EIA / EMP अहवाल मसुद्याचा कार्यकारी सारांश

अर्ज (फॉर्म-1 आणि पूर्व व्यवहार्यता अहवाल) 19.02.2021 रोजी MoEFCC वेब पोर्टल, नवी दिल्ली वर अपलोड करण्यात आला आहे. MoEF&CC वेब पोर्टल, नवी दिल्ली द्वारे 10.03.2021 रोजी आवश्यक तपशील मागविण्यात आले होते. EDS उत्तर 06.05.2022 रोजी MoEF&CC वेब पोर्टल, नवी दिल्ली येथे सबमिट करण्यात आले. आणि पर्यावरण, वन आणि हवामान बदल मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली यांनी पत्र क्र. J-11015/400/2006 – IA.II (M) दिनांक 12.05.2022 EIA अधिसूचना – 2006 नुसार आणि तारखेनुसार सुधारित मानक ToR जारी केली गेली.

1.3 प्रकल्पाची गरज

- मे. अंबुजा सिमेंट लिमिटेड (युनिट – मराठा सिमेंट वर्क्स) ने गाव: भेंडवी/उप्परवाही, तहसील: कोरपना, जिल्हा: (महाराष्ट्र) येथे नवीन लाइन-II स्थापित करून “एकात्मिक सिमेंट प्रकल्पाचा विस्तार (क्लिकर - 2.85 ते 6.15 MTPA, सिमेंट - 4.75 ते 10 MTPA आणि WHRS - 45 मेगावॅट) प्रस्तावित केला आहे. त्यासाठी मानक ToR MoEFCC द्वारे J-11011/292/2006-IA.II (I) द्वारे दि. 04 मार्च 2021 रोजी जारी केले गेले आहेत. MoEFCC द्वारे दि. 26.05.2022 रोजी ToR पत्रात दुरुस्ती जारी केली गेली आणि (EC ने पत्र क्र.: IA-J-11011/292/2006-IA-II(IND-I), दिनांक 20.02.2024 रोजी जारी केले).
- कच्च्या मालाची गरज (चुनखडी) पूर्ण करण्यासाठी मे. अंबुजा सिमेंट लिमिटेड (युनिट: मराठा सिमेंट वर्क्स) बाखडी, उप्पारवाही, चांदूर, पिंपळगाव, लखमापूर आणि थुत्रा (तहसील: कोरपना) आणि सोनापूर (तहसील: राजुरा), जिल्हा- चंद्रपूर, राज्य: महाराष्ट्र या गावांमध्ये मराठा लाईमस्टोन माईन - II (ML क्षेत्र - 880.31 हेक्टर) मधील विद्यमान 1200 pH यांच्यासह लाईमस्टोन प्रॉडक्शन कॅपॅसिटी (चुनखडी उत्पादन क्षमता) 2.0 दशलक्ष TPA वरून 3.5 दशलक्ष TPA विस्तार, पृष्ठभागावरची माती 0.25 दशलक्ष TPA, कचरा/अपव्यय (ओबी/आयबी) 2.40 दशलक्ष TPA, सबग्रेड 0.50 दशलक्ष TPA (एकूण खोदकाम 6.65 दशलक्ष TPA)

1.4 प्रकल्पाचे संक्षिप्त वर्णन

तक्ता – 1:

प्रकल्पाचे संक्षिप्त वर्णन

क्र .	तपशील	सविस्तर माहिती
A.	प्रकल्पाचे स्वरूप	चुनखडी खाण प्रकल्पाचा विस्तार
B.		प्रकल्पाचे आकारमान
1.	खाण लीज क्षेत्र/मायनिंग लीज एरिया	880.31 हेक्टर (सरकारी जमीन: 62.92 हेक्टर आणि खाजगी जमीन: 817.39 हेक्टर)

बाखडी, उप्पारवाही, चांदूर, पिंपळगाव, लखमापूर आणि थुत्रा (तहसील: कोरपना) आणि सोनापूर (तहसील: राजुरा), जिल्हा- चंद्रपूर, राज्य: महाराष्ट्र या गावांमध्ये मराठा लाईमस्टोन माईन - II (ML क्षेत्र - 880.31 हेक्टर) मधील विद्यमान 1200 pH यांच्यासह लाईमस्टोन प्रॉडक्शन कॅपॅसिटी (चुनखडी उत्पादन क्षमता) 2.0 दशलक्ष TPA वरून 3.5 दशलक्ष TPA विस्तार, पृष्ठभागावरची माती 0.25 दशलक्ष TPA, कचरा/अपव्यय (ओबी/आयबी) 2.40 दशलक्ष TPA, सबग्रेड 0.50 दशलक्ष TPA (एकूण खोदकाम 6.65 दशलक्ष TPA)

EIA / EMP अहवाल मसुद्याचा कार्यकारी सारांश

2.	उत्पादन क्षमता	<ul style="list-style-type: none"> ➤ चुनखडी उत्पादन क्षमता 2.0 दशलक्ष TPA वरून 3.5 दशलक्ष TPA पर्यंत विस्तार ➤ पृष्ठभागावरची माती: 0.25 दशलक्ष TPA ➤ OB: 2.40 दशलक्ष TPA ➤ सब ग्रेड: 0.50 दशलक्ष TPA ➤ एकूण खोदकाम : 6.65 दशलक्ष TPA ➤ विद्यमान/वर्तमान क्रशर 1200 TPH ➤ प्रस्तावित अंतिम खड्डा खोली 178 mRL पर्यंत
C. स्थळ निवडीचे तपशील		
1.	जवळील गावे	बाखडी, उप्पारवाही, चांदूर, पिंपळगाव, लखमापूर, थुत्रा आणि सोनापूर
2.	तालुका	कोरपना आणि राजुरा
3.	जिल्हा	चंद्रपूर
4.	राज्य	महाराष्ट्र
5.	अक्षांश आणि रेखांश	अक्षांश: 19°41'16.13" ते 19°46' 33.51"N रेखांश: 79° 10'26.27" ते 79° 13' 07.18" E
6.	SOI टोपोशीट क्र.	कोअर झोन -56 M/2(E44B2) बफर झोन - 56M M/1 (E44B1), 56M M/5 (E44B5), 56M M/6 (E44B6)
D. पर्यावरणाची मांडणी (सेटिंग्ज)		
1.	वस्ती	<ul style="list-style-type: none"> ➤ भाडेपट्ट्याच्या परिसरात असलेली सालेगुडाची वस्ती ➤ ईशान्य दिशेला लागून असलेल्या उप्पारवाहीची वस्ती ➤ पिंपळगावची वस्ती NNW दिशेने ~150 मीटर ➤ SSW दिशेने असलेली सोनापूरची वस्ती ~300 मीटर
2.	जवळचे राज्य/राष्ट्रीय महामार्ग	SH 6 (~18 किमी उत्तरेस) ➤ NH 264 (पूर्वेला ~14 किमी)
3.	जवळचे रेल्वे स्टेशन	बलहारशाह जंक्शन (ईशान्य दिशेने ~18 किमी)
4.	विमानतळ	➤ नागपूर विमानतळ (उत्तर दिशेने ~142 किमी)
5.	जवळचे गाव/शहर	चंद्रपूर शहर (ईशान्य दिशेने ~20 किमी)

बाखडी, उप्पारवाही, चांदूर, पिंपळगाव, लखमापूर आणि थुत्रा (तहसील: कोरपना) आणि सोनापूर (तहसील: राजुरा), जिल्हा- चंद्रपूर, राज्य: महाराष्ट्र या गावांमध्ये मराठा लाईमस्टोन माईन - II (ML क्षेत्र - 880.31 हेक्टर) मधील विद्यमान 1200 pH यांच्यासह लाईमस्टोन प्रॉडक्शन कॅपॅसिटी (चुनखडी उत्पादन क्षमता) 2.0 दशलक्ष TPA वरून 3.5 दशलक्ष TPA विस्तार, पृष्ठभागावरची माती 0.25 दशलक्ष TPA, कचरा/अपव्यय (ओबी/आयबी) 2.40 दशलक्ष TPA, सबग्रेड 0.50 दशलक्ष TPA (एकूण खोदकाम 6.65 दशलक्ष TPA)

EIA / EMP अहवाल मसुद्याचा कार्यकारी सारांश

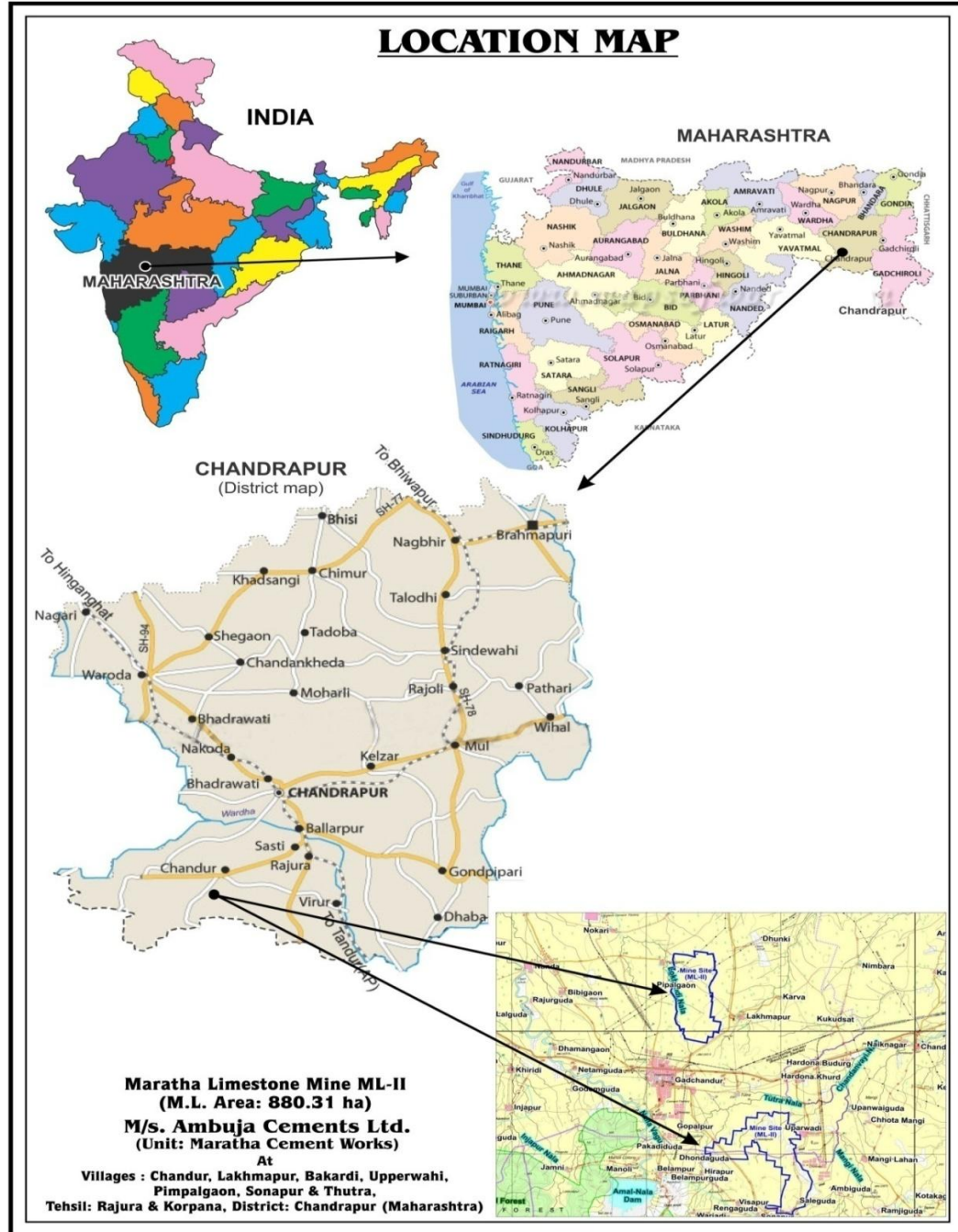
6.	10 किमी त्रिज्येच्या अभ्यास क्षेत्रातील वन्यजीव अभयारण्ये, राष्ट्रीय उद्याने, बायोस्फियर रिझर्व्ह, राखीव/संरक्षित जंगले	काहीही नाही	
7.	पाणलोट क्षेत्रे	नाव	अंतर आणि दिशा
		लोहंडी नाला	लीज एरियामध्ये (भाडेपट्ट्याच्या परिसरात)
		तुत्रा नाला	(NNE) उत्तर ईशान्य दिशेने 0.5 किमी
		लोहंडी नाला	(NNW) उत्तर वायव्य दिशेने ~1.0 किमी
		नल्ला वागु	(West) पश्चिमेला ~1.5 किमी
		चंदनवयी नाला	(NW) वायव्य दिशेने ~ 2.0 किमी
		मांगी नाला	(E) पूर्वेला ~1.5 किमी
		अमल नाला धरण	(W)पश्चिमेला ~3.5 किमी
		इंजापूर नाला	(W) पश्चिमेला ~5.0 किमी
		पेड्डावागु	(ENE) पूर्व ईशान्य दिशेने ~7.0 किमी
		सोंडा नाला	(ESE) पूर्व आग्नेय ~5.5 किमी
		चिकलीवगू	(SSE) दक्षिण आग्नेय दिशेने ~7.5 किमी
		बोप नाला	(NNW) उत्तर वायव्य दिशेने ~7.5 किमी
		खडक नाला	(SSE) दक्षिण आग्नेय ~8.5 किमी
8.	भूकंपीय क्षेत्र (सिस्मिक झोन)	IS:1893 (भाग-I): 2002 नुसार झोन-II	
E. खर्चाचा तपशील (कोटीमध्ये)			
1.	प्रकल्पाचा एकूण खर्च	रु. 56 कोटी	
2.	EMP चा भांडवली खर्च	रु. 10.47 कोटी	
3.	EMP चा आवर्ती खर्च	रु. 1.12 कोटी	

स्रोत: साईट व्हिजिट आणि पूर्व-व्यवहार्यता अहवाल

बाखडी, उप्पारवाही, चांदूर, पिंपळगाव, लखमापूर आणि थुत्रा (तहसील: कोरपना) आणि सोनापूर (तहसील: राजुरा), जिल्हा- चंद्रपूर, राज्य: महाराष्ट्र या गावांमध्ये मराठा लाईमस्टोन माईन - II (ML क्षेत्र - 880.31 हेक्टर) मधील विद्यमान 1200 pH यांच्यासह लाईमस्टोन प्रॉडक्शन कॅपॅसिटी (चुनखडी उत्पादन क्षमता) 2.0 दशलक्ष TPA वरून 3.5 दशलक्ष TPA विस्तार, पृष्ठभागावरची माती 0.25 दशलक्ष TPA, कचरा/अपव्यय (ओबी/आयबी) 2.40 दशलक्ष TPA, सबग्रेड 0.50 दशलक्ष TPA (एकूण खोदकाम 6.65 दशलक्ष TPA)

EIA / EMP अहवाल मसुद्याचा कार्यकारी सारांश

1.5 स्थान नकाशा

आकृती-1: स्थान नकाशा (ML क्षेत्राचे सामान्य तसेच विशिष्ट स्थान दर्शवित आहे)

बाखडी, उप्पारवाही, चांदूर, पिंपळगाव, लखमापूर आणि थुत्रा (तहसील: कोरपना) आणि सोनापूर (तहसील: राजुरा), जिल्हा- चंद्रपूर, राज्य: महाराष्ट्र या गावांमध्ये मराठा लाईमस्टोन माईन - II (ML क्षेत्र - 880.31 हेक्टर) मधील विद्यमान 1200 pH यांच्यासह लाईमस्टोन प्रॉडक्शन कॅपॅसिटी (चुनखडी उत्पादन क्षमता) 2.0 दशलक्ष TPA वरून 3.5 दशलक्ष TPA विस्तार, पृष्ठभागावरची माती 0.25 दशलक्ष TPA, कचरा/अपव्यय (ओबी/आयबी) 2.40 दशलक्ष TPA, सबग्रेड 0.50 दशलक्ष TPA (एकूण खोदकाम 6.65 दशलक्ष TPA)

EIA / EMP अहवाल मसुद्याचा कार्यकारी सारांश

1.6 खाणीचे वर्णन

1.6.1 खाणकामाच्या भाडेत्वाची स्थिती

- खाण मेसर्स मराठा सिमेंट्स लिमिटेडच्या नावे 04.03.1999 रोजी 872.37 हेक्टरसाठी खाणकामासाठी भाडेत्वावर देण्यात आली आणि त्याचे शुध्दीपत्र दि. 23.07.1999 रोजी 872.37 हेक्टरवरून 880.31 हेक्टर क्षेत्र बदलण्यासाठी करण्यात आले.
- दि. 14.12.2000 रोजी भाडेपट्टीचा करार निष्पादित केला गेला आणि दि. 19.03.2001 रोजी गुजरात अंबुजा सिमेंट्स लिमिटेडच्या नावे सदर करार नोंदणीकृत झाला.
- MMDR कायदा 2015 च्या कलम 8A (5) नुसार, खाण खात्याने त्यांच्या पत्र क्रमांक MNG 0415/C.R.34/Ind-19 दि. 17.07.2015 द्वारे दि. 13.12.2050 पर्यंत खाणीच्या भाडेपट्टा कराराची वैधता वाढवली आहे.
- मेसर्स अंबुजा सिमेंट्स लिमिटेडच्या नावे भाडेपट्ट्याची वैधता दिनांक 13.12.2050 पर्यंत वाढवण्यासाठी दिनांक 17.04.2017 रोजी पूरक करार निष्पादित केला गेला.

1.6.2 खाणकामाचा तपशील

तक्ता - 2

खाणकामाचा तपशील

क्र.	माहिती	तपशील
1.	खाणकामाची पद्धत	ओपनकास्ट पूर्णपणे यांत्रिकी पद्धतीने खणणे
2.	एकूण भूगर्भीय साठे(रिझर्व्हस)	124.66 दशलक्ष टन (01.04.2023 रोजी)
3.	एकूण खणण्यायोग्य साठा	210 मीटर AMSL पर्यंत 52.43 दशलक्ष टन (01.04.2023 रोजी)
4.	खाणीचे एकंदरीत आयुष्यमान	15 वर्षे (01.04.2023 रोजी)
5.	बेंचची उंची	8.0 मीटर (कमाल)
6.	बेंचची रुंदी	8.0 मीटर (किमान)
7.	खड्डा करण्यासाठी शेवटचा उतार (अल्टीमेट पिट स्लोप)	45°
8.	उंचीची रेंज (एलिव्हेशन रेंज)	210 - 270 मीटर AMSL
9.	सामान्य भूस्तर	258 मीटर AMSL
10.	भूजल पातळी	मान्सूनपूर्व: 7.62 m bgl मान्सूनपश्चात: 4.90 m bgl

बाखडी, उप्पारवाही, चांदूर, पिंपळगाव, लखमापूर आणि थुत्रा (तहसील: कोरपना) आणि सोनापूर (तहसील: राजुरा), जिल्हा- चंद्रपूर, राज्य: महाराष्ट्र या गावांमध्ये मराठा लाईमस्टोन माईन - II (ML क्षेत्र - 880.31 हेक्टर) मधील विद्यमान 1200 pH यांच्यासह लाईमस्टोन प्रॉडक्शन कॅपॅसिटी (चुनखडी उत्पादन क्षमता) 2.0 दशलक्ष TPA वरून 3.5 दशलक्ष TPA विस्तार, पृष्ठभागावरची माती 0.25 दशलक्ष TPA, कचरा/अपव्यय (ओबी/आयबी) 2.40 दशलक्ष TPA, सबग्रेड 0.50 दशलक्ष TPA (एकूण खोदकाम 6.65 दशलक्ष TPA)

EIA / EMP अहवाल मसुद्याचा कार्यकारी सारांश

11.	वर्तमान कामकाजाची खोली	210 मीटर AMSL (48 m bgl)
12.	अंतिम कामकाजाची खोली	178 मीटर AMSL (80 m bgl)
13.	स्ट्रिपिंग गुणोत्तर: टन: टन टन: cum	1:0.69 1:0.34
14.	कामकाजाच्या दिवसांची संख्या	305 दिवस/वर्ष
15.	दररोज शिफ्टची संख्या	प्रत्येकी 6 तासांच्या 2 शिफ्ट

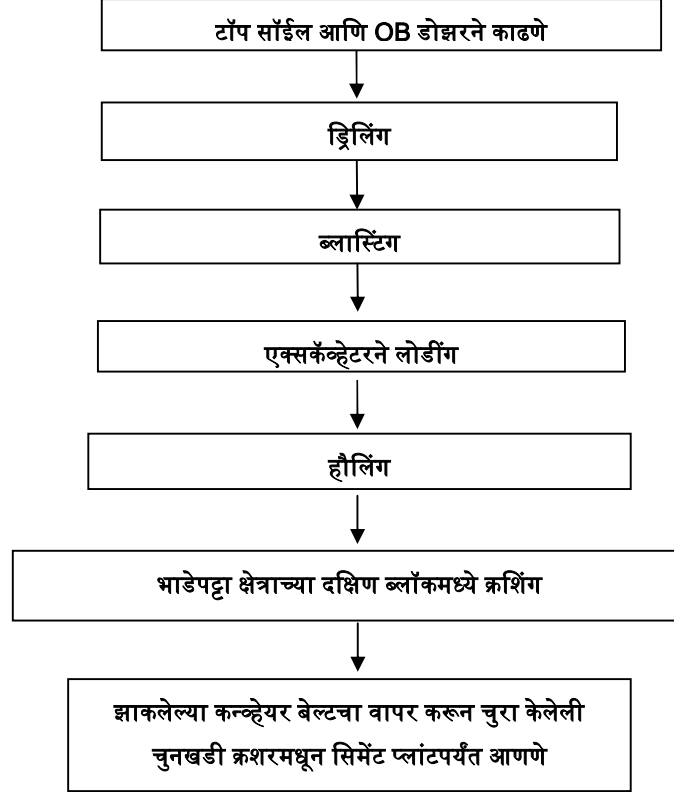
स्रोत: प्रोग्रेसिव्ह माइन क्लोजर प्लॅनसह मंजूर सुधारित खाण योजना.

1.6.3 खाणकाम करण्याची पद्धत

- खाणकामाचे काम ओपन कास्ट मायनिंग पद्धतीने पूर्ण यांत्रिक पद्धतीने बेंच तयार करून केले जात आहे/केले जाईल.
- बेंचची उंची आणि बेंचची रुंदी अनुक्रमे 8 मीटर आणि 8 मीटर राखली जात आहे.
- क्रॉलर माउंट केलेल्या 115 मिमी वेगवान ड्रिलद्वारे ड्रिलिंग केले जात आहे/केले जाईल.
- नियंत्रित ब्लास्टिंग पद्धतीचा सराव केला जात आहे/करण्यात येईल.
- ANFO/SME आणि बूस्टर वापरून ब्लास्टिंग केले जात आहे/केले जाईल.
- ब्लास्टिंगमध्ये, NONEL आणि होल टू होल डिले पॅटर्न वापरला जात आहे/वापर केला जाईल.
- हायड्रॉलिक एक्सव्हेटर्सद्वारे लोडिंग केले जात आहे/केले जाईल आणि चुनखडी आणि कचऱ्याची वाहतूक, डंपर (55/35 टी) क्रशर (चुनखडीसाठी) आणि कचरा डंप (कचऱ्यासाठी) द्वारे केली जात आहे/केली जाईल.
- सिमेंट प्लांटच्या आकाराची आवश्यकता पूर्ण करण्यासाठी क्रशिंग करून ब्लास्ट केलेल्या चुनखडीचा आकार कमी केला जातो, म्हणजेच <70 मिमी आकार पूर्ण करण्यासाठी चुरा केला जातो.
- झाकलेल्या कन्व्हेयर बेल्टचा वापर करून चुरा केलेली चुनखडी क्रशरमधून सिमेंट प्लांटपर्यंत वाहून नेली जात आहे/केली जाईल. सध्याच्या खाणीच्या जागेला लागूनच सिमेंट प्लांट आहे.

बाखडी, उप्पारवाही, चांदूर, पिंपळगाव, लखमापूर आणि थुत्रा (तहसील: कोरपना) आणि सोनापूर (तहसील: राजुरा), जिल्हा- चंद्रपूर, राज्य: महाराष्ट्र या गावांमध्ये मराठा लाईमस्टोन माईन - II (ML क्षेत्र - 880.31 हेक्टर) मधील विद्यमान 1200 pH यांच्यासह लाईमस्टोन प्रॉडक्शन कॅपॅसिटी (चुनखडी उत्पादन क्षमता) 2.0 दशलक्ष TPA वरून 3.5 दशलक्ष TPA विस्तार, पृष्ठभागावरची माती 0.25 दशलक्ष TPA, कचरा/अपव्यय (ओबी/आयबी) 2.40 दशलक्ष TPA, सबग्रेड 0.50 दशलक्ष TPA (एकूण खोदकाम 6.65 दशलक्ष TPA)

EIA / EMP अहवाल मसुद्याचा कार्यकारी सारांश

आकृती: 2. खाण प्रक्रियेसाठी फ्लो चार्ट)

बाखडी, उप्पारवाही, चांदूर, पिंपळगाव, लखमापूर आणि थुत्रा (तहसील: कोरपना) आणि सोनापूर (तहसील: राजुरा), जिल्हा- चंद्रपूर, राज्य: महाराष्ट्र या गावांमध्ये मराठा लाईमस्टोन माईन - II (ML क्षेत्र - 880.31 हेक्टर) मधील विद्यमान 1200 pH यांच्यासह लाईमस्टोन प्रॉडक्शन कॅपॅसिटी (चुनखडी उत्पादन क्षमता) 2.0 दशलक्ष TPA वरून 3.5 दशलक्ष TPA विस्तार, पृष्ठभागावरची माती 0.25 दशलक्ष TPA, कचरा/अपव्यय (ओबी/आयबी) 2.40 दशलक्ष TPA, सबग्रेड 0.50 दशलक्ष TPA (एकूण खोदकाम 6.65 दशलक्ष TPA)

EIA / EMP अहवाल मसुद्याचा कार्यकारी सारांश

2.0 पर्यावरणाचे वर्णन

2.1 परिणामांचे सादरीकरण (हवा, आवाज, पाणी आणि माती)

तक्ता - 3

हवा, आवाज, पाणी आणि मातीच्या पॅरामीटर्सचा सारांश (मार्च ते मे, 2021)

पॅरामीटर्स	स्थानांची संख्या	वर्णन	मानके
सभोवतालच्या हवेच्या गुणवत्तेचे सनियंत्रण (मॉनिटरिंग)	12 ठिकाणे	PM10 -50.6 ते 91.5 µg/m ³	100 µg/m ³ (24 तास)
		PM2.5 – 25.7 ते 53.8 µg/m ³	60 µg/m ³ (24 तास)
		SO2 – 5.89 ते 13.58 µg/m ³	80 µg/m ³ (24 तास)
		NO2 – 12.59 ते 30.78 µg/m ³	80 µg/m ³ (24 तास)
		इतर सर्व पॅरामीटर्स देखील NAAQS 2009 नुसार अनुज्ञेय मर्यादित आढळले.	
ध्वनी पातळीचे सनियंत्रण	12 ठिकाणे	दिवसा ध्वनी पातळी – 49.6 ते 64.9 Leq dB (A)	75 Leq dB (A)
		रात्रीच्यावेळी ध्वनी पातळी – 40.9 ते 60.2 Leq dB (A)	70 Leq dB (A)
भूपृष्ठ जल	01 ठिकाण	pH- 7.67	
		पाण्याचा एकूण जडपणा – 111.29 mg/l	
		एकूण विरघळलेले घन पदार्थ -- 168 mg/l	
भूजल नमुना (सॅपलिंग)	12 ठिकाणे	pH – 6.61 ते 7.17	6.5 to 8.5
		पाण्याचा एकूण जडपणा – 394.21 ते 576.16 mg/l	600 mg/l
		फ्लोराईड- 0.51 mg/l ते 0.88 mg/l	1 to 1.5
		TDS – 527 mg/l ते 956 mg/l	2000 mg/l

बाखडी, उप्पारवाही, चांदूर, पिंपळगाव, लखमापूर आणि थुत्रा (तहसील: कोरपना) आणि सोनापूर (तहसील: राजुरा), जिल्हा- चंद्रपूर, राज्य: महाराष्ट्र या गावांमध्ये मराठा लाईमस्टोन माईन - II (ML क्षेत्र - 880.31 हेक्टर) मधील विद्यमान 1200 pH यांच्यासह लाईमस्टोन प्रॉडक्शन कॅपॅसिटी (चुनखडी उत्पादन क्षमता) 2.0 दशलक्ष TPA वरून 3.5 दशलक्ष TPA विस्तार, पृष्ठभागावरची माती 0.25 दशलक्ष TPA, कचरा/अपव्यय (ओबी/आयबी) 2.40 दशलक्ष TPA, सबग्रेड 0.50 दशलक्ष TPA (एकूण खोदकाम 6.65 दशलक्ष TPA)

EIA / EMP अहवाल मसुद्याचा कार्यकारी सारांश

मातीचे नमुने घेणे (सॅपलिंग)	12 ठिकाणे	मातीची प्रकृती - तटस्थ ते मध्यम प्रमाणात क्षारीय pH – 7.02 ते 7.98 सॅट्रिय घटक – 0.75 % ते 1.11 % उपलब्ध नायट्रोजन –192.5 ते 286.7 kg/ha फॉस्फरस – 35.8 ते 71.2 kg/ha पोटॅशियम – 166.69 ते 409.52	-
--------------------------------	-----------	--	---

तक्ता - 4

हवा, आवाज, पाणी आणि मातीच्या पैरामीटर्सचा सारांश (मार्च ते मे, 2024)

पॅरामीटर्स	स्थानांची संख्या	वर्णन	स्टँडर्ड्स (मापदंड)
सभोवतालच्या हवेच्या गुणवत्तेचे सनियंत्रण (मॉनिटरिंग)	12 ठिकाणे	PM10 –49.8 ते 90.2 µg/m ³	100 µg/m ³ (24तास)
		PM2.5 – 25.2 ते 53.1 µg/m ³	60 µg/m ³ (24 तास)
		SO ₂ – 5.8 ते 13.4 µg/m ³	80 µg/m ³ (24 तास)
		NO ₂ – 12.30 ते 29.8 µg/m ³	80 µg/m ³ (24 तास)
		इतर सर्व मापदंड देखील NAAQS 2009 नुसार अनुज्ञेय मर्यादित आढळून आले.	
ध्वनी पातळीचे सनियंत्रण	12 ठिकाणे	दिवसा ध्वनी पातळी – 49.5 ते 65.1 Leq dB (A)	75 Leq dB (A)
		रात्रीच्या वेळी ध्वनी पातळी – 41.2 ते 60.3 Leq dB (A)	70 Leq dB (A)
भूपृष्ठ जल	01 ठिकाण	pH- 7.8	
		पाण्याचा एकूण जडपणा – 114.5 mg/l	
		एकूण विरघळलेले घन पदार्थ -- 172 mg/l	
भूजल नमुना (सॅपलिंग)	12 ठिकाणे	pH – 6.53 ते 7.21	6.5 to 8.5
		पाण्याचा एकूण जडपणा – 400.1 ते 579.8 mg/l	600 mg/l

बाखडी, उप्पारवाही, चांदूर, पिंपळगाव, लखमापूर आणि थुत्रा (तहसील: कोरपना) आणि सोनापूर (तहसील: राजुरा), जिल्हा- चंद्रपूर, राज्य: महाराष्ट्र या गावांमध्ये मराठा लाईमस्टोन माईन - II (ML क्षेत्र - 880.31 हेक्टर) मधील विद्यमान 1200 pH यांच्यासह लाईमस्टोन प्रॉडक्शन कॅपॅसिटी (चुनखडी उत्पादन क्षमता) 2.0 दशलक्ष TPA वरून 3.5 दशलक्ष TPA विस्तार, पृष्ठभागावरची माती 0.25 दशलक्ष TPA, कचरा/अपव्यय (ओबी/आयबी) 2.40 दशलक्ष TPA, सबग्रेड 0.50 दशलक्ष TPA (एकूण खोदकाम 6.65 दशलक्ष TPA)

EIA / EMP अहवाल मसुद्याचा कार्यकारी सारांश

		फ्लोराईड- 0.52 mg/l ते 0.89 mg/l	1 to 1.5
		TDS – 570 mg/l ते 987 mg/l	2000 mg/l
मातीचे नमुने घेणे (सॅपलिंग)	12 ठिकाणे	मातीची प्रकृती - तटस्थ ते मध्यम प्रमाणात क्षारीय pH – 7.13 ते 7.91 सेंद्रिय घटक – 0.77% ते 1.10% उपलब्ध नायट्रोजन-189.5 ते 290.7 kg/ha फॉस्फरस – 37.8 ते 70.1 kg/ha पोटॅशियम- 170.69 ते 420.52	-

2.2 जैविक पर्यावरण

वनस्पती: अभ्यास क्षेत्रात 90 प्रजातींमधील 185 वनस्पती प्रजाती ओळखल्या गेल्या. त्यापैकी 109 झाडे, 32 झुडपे, 24 औषधी वनस्पती, 14 गवत, तसेच 6 वेळींच्या प्रजाती प्राथमिक निरीक्षणाच्या आधारे तसेच दुय्यम डेटावरून गोळा केलेल्या माहितीच्या आधारे अभ्यास क्षेत्रात नोंदवण्यात आल्या आहेत. प्रकल्प क्षेत्रातील प्रबळ प्रजाती फॅबॅसी (शेंगा येणाऱ्या वनस्पती) आहे, ज्याच्या 24 प्रजाती आहेत, त्यानंतर पोएसी (बार्ली) आणि मिमोसेसी (लाजाळू) आहेत ज्यांच्या प्रत्येकी अनुक्रमे 16 आणि 12 प्रजाती आहेत.

क्षेत्रीय सर्वेक्षणादरम्यान अभ्यास क्षेत्रात वनस्पतींच्या दुर्मिळ, लुप्तप्राय आणि धोक्यात आलेल्या (RET) प्रजाती आढळल्या नाहीत.

जीवजंतूंमध्ये एकूण 82 विशिष्ट प्रजाती ज्यात सस्तन प्राण्यांच्या 23 प्रजाती, सरपटणाऱ्या आणि उभयचरांच्या 31 प्रजाती आणि फुलपाखरू आणि आर्थ्रोपॉड्सच्या (अपृष्ठवंशी) 28 प्रजातींचा समावेश आहे. अभ्यास क्षेत्रात विशिष्ट कालखंडातील प्राण्यांमध्ये (एॅव्हीफौनामध्ये) 100 प्रजातींची नोंद झाली.

2.3 सामाजिक-आर्थिक वातावरण

2011 च्या जनगणनेच्या नोंदीनुसार (10 किमी त्रिज्या बफर झोनसाठी) बफर झोनचे एकूण क्षेत्रफळ 33534 हेक्टर आहे आणि एकूण लोकसंख्या 100604 आहे. अभ्यास क्षेत्रातील (10 किमी) अनुसूचित जातीची लोकसंख्या 12.3%, अनुसूचित जमाती 23.2% आणि इतर 64.5% आहे. परिसरातील एकूण कुटुंबांची संख्या 24016 आहे.

3.0 अपेक्षित पर्यावरणीय प्रभाव आणि तो प्रभाव कमी करण्याचे उपाय

➤ खाणकामामुळे सभोवतालच्या हवेच्या गुणवत्तेवर होणार अपेक्षित प्रभाव

खाणकामातील (ड्रिलिंग, ब्लास्टिंग, लोडिंग, मालाची वाहतूक आणि वाहतूक) प्रमुख हवेचे उत्सर्जन म्हणजे पार्टिक्युलेट मॅटर (PM), ऑक्साइड ऑफ नायट्रोजन (NOx) आणि सल्फर डायऑक्साइड

वाखडी, उप्पारवाही, चांदूर, पिंपळगाव, लखमापूर आणि थुत्रा (तहसील: कोरपना) आणि सोनापूर (तहसील: राजुरा), जिल्हा- चंद्रपूर, राज्य: महाराष्ट्र या गावांमध्ये मराठा लाईमस्टोन माईन - II (ML क्षेत्र - 880.31 हेक्टर) मधील विद्यमान 1200 pH यांच्यासह लाईमस्टोन प्रॉडक्शन कॅपॅसिटी (चुनखडी उत्पादन क्षमता) 2.0 दशलक्ष TPA वरून 3.5 दशलक्ष TPA विस्तार, पृष्ठभागावरची माती 0.25 दशलक्ष TPA, कचरा/अपव्यय (ओबी/आयबी) 2.40 दशलक्ष TPA, सबग्रेड 0.50 दशलक्ष TPA (एकूण खोदकाम 6.65 दशलक्ष TPA)

EIA / EMP अहवाल मसुद्याचा कार्यकारी सारांश

(SO₂). HEMMs आणि वाहनांच्या वाहतुकीतून वायू उत्सर्जन निर्माण होईल. वाहतुकीच्या दरम्यान पाणी शिंपडणे आणि होणारे उत्सर्जन नियंत्रित करण्यासाठी हरित क्षेत्र विकसित करणे यासारख्या योग्य शमन उपायांचा वापर केला जात आहे. उपकरणांची उत्तम देखभाल केल्यानेदेखील अशा प्रकारचे उत्सर्जन कमी होण्यास मदत होते. विविध प्रदूषकांची कमाल अंदाजित वाढीव मूल्ये तक्ता 5 मध्ये दिली आहेत:

तक्ता - 5

खाण आणि एकात्मिक सिमेंट प्लांटमुळे संचयी अंदाजित वाढीव आणि ग्राउंड लेव्हल एकाग्रता (GLC)

क्र	प्रदूषक	कॉन्सन्ट्रेशन (µg/m ³)			NAAQS मानके
		आधारभूत मूल्य	वाढीव मूल्य	परिणामी	
1.	PM10	80.1	3.75	83.84	100
2.	PM2.5	52.4	1.50	53.9	60
3.	SO ₂	13.58	3.50	17.08	80
4.	NO ₂	27.98	4.38	32.36	80

➤ पाण्याचा पर्यावरणावर होणारा परिणाम -

पृष्ठभागावरील पाणी:

भाडेपट्टी क्षेत्राच्या (उत्तर ब्लॉक) ईशान्य भागातून दोन हंगामी नाले जातात. या व्यतिरिक्त अभ्यास क्षेत्रात अनेक हंगामी नाले आणि वागु उपस्थित आहेत, ज्यांचा विपरित परिणाम होणार नाही कारण ते दूरवर आहेत.

कोणत्याही पाण्याच्या पृष्ठभागाला दूषित करू शकेल असे कोणतेही सांडपाणी ML क्षेत्राबाहेर सोडले जाणार नाही.

भूगर्भातील पाणी

● भूजल प्रदूषण तेव्हाच होऊ शकते जेव्हा खोदकाम करताना खाणीत विषारी पदार्थ आढळतात, जे पर्जन्यवृष्टीने बाहेर पडतात आणि भूजलाच्या तळाशी झिरपतात त्यामुळे ते प्रदूषित होते. जवळपासच्या कोणत्याही विहिरी किंवा पाण्याचे इतर स्रोत पिण्यासाठी आणि अगदी औद्योगिक वापरासाठीही अयोग्य असू शकतात. खनिज चुनखडी आणि संबंधित खडकांमध्ये कोणतेही विषारी पदार्थ नसतात. त्यामुळे खाणकामाचा कोणत्याही पाण्याच्या स्रोताच्या गुणवत्तेवर कोणताही प्रभाव पडत नाही.

● प्रकल्पासाठी सध्या 100 KLD पाण्याची गरज आहे. प्रस्तावित विस्तारीकरण प्रकल्पासाठी 85 KLD अतिरिक्त पाण्याची गरज असेल; त्यामुळे विस्तारीकरणानंतर एकूण 185 KLD

वाखडी, उप्पारवाही, चांदूर, पिंपळगाव, लखमापूर आणि थुत्रा (तहसील: कोरपना) आणि सोनापूर (तहसील: राजुरा), जिल्हा- चंद्रपूर, राज्य: महाराष्ट्र या गावांमध्ये मराठा लाईमस्टोन माईन - II (ML क्षेत्र - 880.31 हेक्टर) मधील विद्यमान 1200 pH यांच्यासह लाईमस्टोन प्रॉडक्शन कॅपॅसिटी (चुनखडी उत्पादन क्षमता) 2.0 दशलक्ष TPA वरून 3.5 दशलक्ष TPA विस्तार, पृष्ठभागावरची माती 0.25 दशलक्ष TPA, कचरा/अपव्यय (ओबी/आयबी) 2.40 दशलक्ष TPA, सबग्रेड 0.50 दशलक्ष TPA (एकूण खोदकाम 6.65 दशलक्ष TPA)

EIA / EMP अहवाल मसुद्याचा कार्यकारी सारांश

पाण्याची गरज असेल जी खोदकामातील साठलेल्या पाण्यात आणि पाकडीगुडूम जलाशयातून मिळविली जाईल.

- भाडेपट्टी क्षेत्राची सर्वसाधारण भूपातळी 258 मीटर AMSL आहे. मान्सूनपूर्व काळात पाणीसाठा 4.90 मीटर bgl आहे आणि मान्सूनपश्चात 7.62 मीटर bgl आहे. खोदकाम कार्याची सध्याची कार्यरत खोली 8 मीटर bgl (250 मीटर AMSL) आहे आणि खाण प्रक्रियेची अंतिम कार्यरत खोली 80 मीटर bgl (178 मीटर AMSL) असेल. पाणीसाठ्याला छेद देण्यात आला आहे.

➤ आवाज आणि कंपनाचा प्रभाव -

खाण उपक्रमांमुळे

चुनखडीच्या वाहतुकीसाठी वापरल्या जाणाऱ्या ट्रिलिंग, ब्लास्टिंग आणि HEMMs हालचाली हे खाणीतील खोदकाम क्रियांमुळे प्रमुख आवाज निर्माण करणारे स्रोत आहेत. भाडेतत्वावरील खाणीच्या सीमेभोवती होणाऱ्या ध्वनीप्रसाराच्या क्षीणतेसाठी हरितपट्टा (ग्रीनबेल्ट) विकास आणि वृक्षारोपण आवाजाची पातळी कमी करण्यास मदत करते आणि योग्य उपाय केले जात आहेत.

जवळच्या वस्तीवर ब्लास्टिंगचा प्रभाव कमी करण्यासाठी DGMS मार्गदर्शक तत्वांचे पालन केले जात आहे. योग्य ब्लास्ट डिझाईन आणि स्फोटक निवडीद्वारे नियंत्रित ब्लास्टिंग तंत्रे कंपनी कमी करण्यासाठी मोठ्या प्रमाणात वापरली जात आहेत/वापरली जातील.

➤ जमिनीच्या पर्यावरणावर होणारा परिणाम -

उपयोजित क्षेत्रातील माती तपकिरी, वालुकामय चिकणमाती आहे. खोदकामाच्या सुवातीपासून ते शेवटापर्यंत 1.36 दशलक्ष घनमीटर माती तयार केली जाईल जी वृक्षारोपणासाठी/हरितपट्ट्यासाठी वापरली जाईल. कार्यक्षम उपायांचा अवलंब करून धुळीचा निचरा केला जाईल, मातीसह धुळीचे प्रदूषण टाळले जाईल. लगतच्या जमिनीवर खाणकामाचा प्रभाव कमी करण्यासाठी मातीची धूप आणि पृष्ठभागावरच्या मातीचे नुकसान या संदर्भात खालील उपाययोजना केल्या जात आहेत/करण्यात येतील:

पाणलोट

- गाळातून वाहून जाणारे पाणी जलाशयात (म्हणजेच खड्डे खणून काढलेले) प्रवाहित करण्यासाठी चिखलाच्या विल्हेवाटीच्या ठिकाणी गाळाचे खड्डे असलेले गार्लंड ड्रेन प्रदान केले आहे.
- पृष्ठभागावरील पाण्याच्या प्रवाहावर नियंत्रण ठेवण्यासाठी कचऱ्याच्या ढिगाऱ्याभोवती भिंत बांधण्यात आली आहे.
- गाळ आणि गाळाचा प्रवाह रोखण्यासाठी राखीव भिंत आणि गार्लंड ड्रेन प्रस्तावित आहे.

बाखडी, उप्पारवाही, चांदूर, पिंपळगाव, लखमापूर आणि थुत्रा (तहसील: कोरपना) आणि सोनापूर (तहसील: राजुरा), जिल्हा- चंद्रपूर, राज्य: महाराष्ट्र या गावांमध्ये मराठा लाईमस्टोन माईन - II (ML क्षेत्र - 880.31 हेक्टर) मधील विद्यमान 1200 pH यांच्यासह लाईमस्टोन प्रॉडक्शन कॅपॅसिटी (चुनखडी उत्पादन क्षमता) 2.0 दशलक्ष TPA वरून 3.5 दशलक्ष TPA विस्तार, पृष्ठभागावरची माती 0.25 दशलक्ष TPA, कचरा/अपव्यय (ओबी/आयबी) 2.40 दशलक्ष TPA, सबग्रेड 0.50 दशलक्ष TPA (एकूण खोदकाम 6.65 दशलक्ष TPA)

EIA / EMP अहवाल मसुद्याचा कार्यकारी सारांश

मातीची धूप

- वाढलेले हिरवे आच्छादन मातीची धूप मोठ्या प्रमाणात रोखेल.
- भाडेपट्टा कालावधीच्या शेवटी 100.55 हेक्टर क्षेत्र हरितपट्टा/लागवड या अंतर्गत समाविष्ट केले जाईल.

4.0 प्रकल्पोत्तर पर्यावरणीय सनियंत्रण कार्यक्रम

तक्ता 3

प्रकल्पोत्तर सनियंत्रण (पोस्ट प्रोजेक्ट मॉनिटरिंग)

क्र .	विषय	निरीक्षणाची वारंवारता
1.	सूक्ष्म-हवामानशास्त्रीय माहिती (मायक्रो-मेटेरॉलॉजिकल डेटा)	प्रति तास
2.	सभोवतालच्या हवेच्या गुणवत्तेचे निरीक्षण	मासिक
3.	भूजल गुणवत्ता आणि पातळी निरीक्षण	CGWA मार्गदर्शक तत्वांनुसार सहामाही
4.	पृष्ठभागाच्या पाण्याच्या गुणवत्तेचे निरीक्षण	सहामाही
5.	ध्वनी पातळीचे सनियंत्रण	मासिक
6.	जमिनीच्या कंपनांचे सनियंत्रण	प्रत्येक स्फोटानंतर
7.	क्रशर स्टॅक सनियंत्रण	मासिक
8.	कर्मचाऱ्यांची वैद्यकीय तपासणी	3 ते 5 वर्षांच्या अंतराने ➤ कामगारांचे वय < 45 वर्षे: दर 5 वर्षांनी ➤ कामगारांचे वय > 45 वर्षे: दर 3 वर्षांनी

5.0 अतिरिक्त अभ्यास

अतिरिक्त अभ्यास म्हणजे जल-भूवैज्ञानिक अभ्यास, जोखीम मूल्यांकन आणि आपत्ती व्यवस्थापन योजना, जमिनीचा वापर आणि लँड कव्हर स्टडी, इकोलॉजी आणि जैवविविधता, MoEFCC, नवी दिल्ली यांनी दिलेल्या संदर्भ अटीनुसार मेसर्स अंबुजा सिमेंट लिमिटेडच्या नावे असणाऱ्या J-11015/400/2006 – IA.II (M) दिनांक 30.03.2022 रोजीच्या पत्राद्वारे मसुदा EIA/EMP अहवालात समाविष्ट केले आहे.

6.0 पुनर्वसन आणि पुनर्स्थापना

भाडेतत्वावर दिलेल्या खाणीचे एकूण क्षेत्र 880.31 हेक्टर आहे जे बाखडी, उप्पारवाही, चांदूर, पिंपळगाव, लखमापूर, थुत्रा आणि सोनापूर या सात गावांमध्ये पसरलेले आहे. एकूण क्षेत्रापैकी 62.92 हेक्टर सरकारी जमीन आणि 817.39 हेक्टर खाजगी शेती जमीन आहे.

बाखडी, उप्पारवाही, चांदूर, पिंपळगाव, लखमापूर आणि थुत्रा (तहसील: कोरपना) आणि सोनापूर (तहसील: राजुरा), जिल्हा- चंद्रपूर, राज्य: महाराष्ट्र या गावांमध्ये मराठा लाईमस्टोन माईन - II (ML क्षेत्र - 880.31 हेक्टर) मधील विद्यमान 1200 pH यांच्यासह लाईमस्टोन प्रॉडक्शन कॅपॅसिटी (चुनखडी उत्पादन क्षमता) 2.0 दशलक्ष TPA वरून 3.5 दशलक्ष TPA विस्तार, पृष्ठभागावरची माती 0.25 दशलक्ष TPA, कचरा/अपव्यय (ओबी/आयबी) 2.40 दशलक्ष TPA, सबग्रेड 0.50 दशलक्ष TPA (एकूण खोदकाम 6.65 दशलक्ष TPA)

EIA / EMP अहवाल मसुद्याचा कार्यकारी सारांश

आजपर्यंत 575.01 हेक्टर खाजगी जमीन संपादित केली गेली आहे आणि 242.38 हेक्टर जमीन नजीकच्या काळात आवश्यक असल्यास LARR कायदा, 2013 नुसार वन-टू-वन तत्वावर संपादित केली जाईल.

7.0 प्रकल्पाचे फायदे

प्रस्तावित विस्तार प्रकल्पामुळे अभ्यास क्षेत्रात प्रत्यक्ष आणि अप्रत्यक्ष रीतीने रोजगार निर्माण झाला आहे. कर्मचाऱ्यांवर केलेला खर्च आणि कंपनीने निर्माण केलेल्या सेवांमुळे स्थानिक अर्थव्यवस्थेला चालना मिळाली आहे.

एकूण परिणामामुळे कर्मचाऱ्यांची खरेदी क्रयशक्ती सुधारली आहे आणि त्यामुळे त्यांचे जीवनमान उंचावले आहे. उदा. चांगले शिक्षण, सुधारित आरोग्य आणि स्वच्छता सुविधा, गृहनिर्माण इ. शक्य झाले आहे. एक प्रमुख सकारात्मक लाभ म्हणून हे अपेक्षित आहे, ज्यामुळे शेवटी या प्रदेशाचा शाश्वत विकास होईल.

8.0 पर्यावरण व्यवस्थापन योजना

8.1 हवा गुणवत्ता व्यवस्थापन

ड्रिलिंग ऑपरेशन दरम्यान

- ड्रिलिंग मशिनस (40Mt/Hr) ओले ड्रिलिंग आणि धूळ गोळा करणारी यंत्रणा या दोन्ही प्रणालींनी सुसज्ज केली जात आहे/केली जाईल. ज्यामुळे स्रोतावर धूळ निर्माण होऊ शकते. ड्रिल ऑपरेटर आणि त्यांच्या मदतनीसांना वैयक्तिक संरक्षणात्मक उपकरणे प्रदान केली जातील.
- धुळीपासून संरक्षण व्हावे म्हणून कामगारांना डस्ट मास्क पुरविण्यात येत आहेत.

ब्लास्टिंग ऑपरेशन दरम्यान

- वायू प्रदूषण कमी करण्यात मदत करणाऱ्या स्फोटक ऊर्जेचा योग्य प्रमाणात वापर करून नियंत्रित ब्लास्टिंगचा अवलंब केला जात आहे/ केला जाईल.
- दुय्यम ब्लास्टिंगच्या जागी मोठ्या आकाराचे दगड फोडण्यासाठी रॉक ब्रेकरचा (PC-200, 129 HP क्षमता) वापर

लोडिंग ऑपरेशन दरम्यान

- मटेरियलचे ओव्हरलोडिंग टाळले जात आहे.
- सर्व स्रोतांमधून धुळीचे उत्सर्जन नियमितपणे नियंत्रित केले जाईल, रस्त्यांवर पाण्याची फवारणी, लोडिंग, अनलोडिंग आणि ट्रान्सफर पॉइंट प्रदान केले जातील आणि त्यांची देखरेख केली जाईल.

वाहतूक ऑपरेशन दरम्यान

बाखडी, उप्पारवाही, चांदूर, पिंपळगाव, लखमापूर आणि थुत्रा (तहसील: कोरपना) आणि सोनापूर (तहसील: राजुरा), जिल्हा- चंद्रपूर, राज्य: महाराष्ट्र या गावांमध्ये मराठा लाईमस्टोन माईन - II (ML क्षेत्र - 880.31 हेक्टर) मधील विद्यमान 1200 pH यांच्यासह लाईमस्टोन प्रॉडक्शन कॅपॅसिटी (चुनखडी उत्पादन क्षमता) 2.0 दशलक्ष TPA वरून 3.5 दशलक्ष TPA विस्तार, पृष्ठभागावरची माती 0.25 दशलक्ष TPA, कचरा/अपव्यय (ओबी/आयबी) 2.40 दशलक्ष TPA, सबग्रेड 0.50 दशलक्ष TPA (एकूण खोदकाम 6.65 दशलक्ष TPA)

EIA / EMP अहवाल मसुद्याचा कार्यकारी सारांश

- सर्व स्रोतांमधून धूळ उत्सर्जन नियमितपणे नियंत्रित केले जावे. डस्ट सोल मिस्ट गन व्यवस्था आणि BEML डंपरमध्ये बदल करून बसवलेल्या डाऊनवर्ड रोड फॉगिंग सिस्टमसह पाण्याच्या टँकरद्वारे नियमितपणे वापरत्या रस्त्यावर पाणी शिंपडले जाते.
- रस्त्यांवर कायमस्वरूपी पाण्याचे स्प्रिंकलर उपलब्ध करून देण्यात आले आहेत.
- वेळोवेळी हवेच्या गुणवत्तेचे सर्वेक्षण केले जात आहे आणि योग्य प्रकारे नोंदी ठेवल्या जात आहेत.
- या क्षेत्रात काम करणाऱ्या कामगार/कर्मचाऱ्यांना वैयक्तिक संरक्षणात्मक उपकरणे पुरविली जात आहेत आणि सुरक्षितता आणि आरोग्याच्या बाबतीत पुरेसे प्रशिक्षण दिले जात आहे.
- वायू प्रदूषकांची निर्मिती कमी करण्यासाठी वाहनांची देखभाल नियमितपणे केली जात आहे.
- हॉपरमध्ये कच्चा माल उतरवल्यामुळे होणारी धूळ नियंत्रित करण्यासाठी क्रशर हॉपरला अँटमाइज्ड वॉटर मिस्ट स्प्रेअर बसवले आहे.
- कन्व्हेइंग सर्किटमध्ये, हॉपरमध्ये कच्चा माल उतरवल्यामुळे होणारी धूळ नियंत्रित करण्यासाठी बॅग फिल्टर्स देण्यात आले आहेत.
- सभोवतालचे वायू प्रदूषण कमी करण्यासाठी, सुमारे 7.5 मीटर लीज (भाडेपट्टी) परिघाच्या आसपासचा हरित पट्टा 1.45 हेक्टर क्षेत्राचा समावेश करण्यात आला आहे आणि भाडेपट्ट्याचा कालावधी संपेपर्यंत एकूण 14.11 हेक्टर क्षेत्र हरितपट्ट्यात समाविष्ट केले जाईल.
- वाहनांचे उत्सर्जन निकषांखाली ठेवले जाईल. वायू उत्सर्जन मर्यादित करण्यासाठी वाहनांची योग्य देखभाल केली जाईल.
- खाण साइटवर/ खाणीच्या सभोवतालची हवा गुणवत्ता निरीक्षण केंद्रे स्थापन केली जात आहेत.
- उत्सर्जन पातळीचे नियमितपणे परीक्षण केले जाईल.

8.2 आवाज आणि कंपन गुणवत्ता व्यवस्थापन

● आवाज गुणवत्ता व्यवस्थापन

- तीक्ष्ण ड्रिल बिट्सच्या साहाय्याने ड्रिलिंग केले जाईल, ज्यामुळे आवाज कमी होण्यास मदत होईल.
- कमी महत्वाचे ब्लास्टिंग पूर्णपणे टाळले जाईल आणि दगड फोडण्यासाठी रॉक ब्रेकरचा वापर केला जाईल.
- नियंत्रित ब्लास्टिंगचा अवलंब केला जाईल.
- निर्माण होणारा आवाज कमी करण्यासाठी मशीन्सची योग्य देखभाल, ऑइलिंग आणि ग्रीसिंग नियमित अंतराने केले जात आहे.
- हेवी अर्थ मूव्हिंग मशीन्समध्ये एसी केबिनसह पुरेसे सायलेन्सर दिले जातील.

बाखडी, उप्पारवाही, चांदूर, पिंपळगाव, लखमापूर आणि थुत्रा (तहसील: कोरपना) आणि सोनापूर (तहसील: राजुरा), जिल्हा- चंद्रपूर, राज्य: महाराष्ट्र या गावांमध्ये मराठा लाईमस्टोन माईन - II (ML क्षेत्र - 880.31 हेक्टर) मधील विद्यमान 1200 pH यांच्यासह लाईमस्टोन प्रॉडक्शन कॅपॅसिटी (चुनखडी उत्पादन क्षमता) 2.0 दशलक्ष TPA वरून 3.5 दशलक्ष TPA विस्तार, पृष्ठभागावरची माती 0.25 दशलक्ष TPA, कचरा/अपव्यय (ओबी/आयबी) 2.40 दशलक्ष TPA, सबग्रेड 0.50 दशलक्ष TPA (एकूण खोदकाम 6.65 दशलक्ष TPA)

EIA / EMP अहवाल मसुद्याचा कार्यकारी सारांश

- सर्व खाण कर्मचाऱ्यांना आवश्यक PPE पुरवले जात आहेत.
- आजूबाजूच्या परिसरातील ध्वनी प्रदूषण कमी करण्यासाठी, सुमारे 7.5 मीटर लीज (भाडेपट्टी) परिघाचा हरित पट्टा तयार करण्यात आला असून 1.46 हेक्टर क्षेत्र व्यापले आहे आणि भाडेपट्ट्याचा कालावधी संपेपर्यंत एकूण 14.11 हेक्टर क्षेत्र हरितपट्ट्यात समाविष्ट केले जाईल.
- अंबियंट नॉईज मॉनिटरिंग (सभोवतालच्या आवाजाचे सनियंत्रण) दर महिन्याला केले जात आहे.
- **कंपन गुणवत्तेचे व्यवस्थापन**
- जमिनीच्या कंपनांचा ML क्षेत्राच्या आसपासच्या संरचनेवर परिणाम होत नाही कारण ब्लास्टिंग हे नियंत्रित ब्लास्टिंगसाठी DGMS ने निर्धारित केलेल्या मानकांमध्ये केले जात आहे.
- CIMFR च्या शिफारशी आणि DGMS च्या मंजुरीनंतर शुल्क प्रति छिद्र आणि विलंब/ब्लास्टिंग अनुक्रमांची अंमलबजावणी केली जाते.
- DGMS मार्गदर्शक तत्वांनुसार प्रति छिद्र आणि प्रति विलंब स्फोटकांचे शुल्क राखले जात आहे.
- NONEL चा वापर जमिनीतील कंपन, आवाज आणि उडणारे खडक नियंत्रित करण्यासाठी केला जात आहे.
- ब्लास्टिंग फक्त दिवसाच्या वेळी केले जाते.
- ब्लास्टिंगची वेळ निश्चित केली आहे आणि प्रदर्शित केली आहे. ब्लास्टिंगच्या 30 मिनिटांपूर्वी लोकांना सावध केले जाते जेणेकरून ते ब्लास्टिंगच्या ठिकाणी किंवा ब्लास्टिंग झोन/धोक्याच्या क्षेत्रापासून दूर जाऊ शकतात.
- सिस्मोग्राफ उपकरणाद्वारे स्फोट प्रेरित कंपनाचे नियमित निरीक्षण केले जात आहे जे ब्लास्टिंगमुळे होणाऱ्या कंपनाचे सर्व तपशील नोंदवते. ब्लास्ट-प्रेरित कंपनाच्या नियमित निरीक्षणासह, स्फोट मापदंड जास्तीत जास्त अनुकूल (ऑप्टिमाइझ) केले गेले आहेत आणि कंपन पातळी निर्धारित मर्यादेनुसार आहे.

8.3 पाणी व्यवस्थापन

- गाळ साठण्याच्या ठिकाणी गार्लंड ड्रेन ($L*W*D = 4714 \text{ मी.} \times 1 \text{ मी.} \times 1 \text{ मी.}$) आणि सेटलिंग पॉन्ड 1871 चौरस मीटर उपलब्ध करून देण्यात आला आहे, ज्यामुळे डंपमधून वाहून जाणारे पाणी प्रवाहित होईल.
- पृष्ठभागावरील रन-ऑफ (जलाशय) नियंत्रित करण्यासाठी, कचरा गोळा केलेल्या ठिकाणी रिटेनिंग वॉल ($L*W*H = 150 \text{ मी.} \times 1.5 \text{ मी.} \times 1.0 \text{ मी.}$) आणि ($L*W*H = 550 \text{ मी.} \times 1.5 \text{ मी.} \times 1.5 \text{ मी.}$) रिटेनिंग वॉल प्रदान करण्यात आली आहे. कचरा गोळा करून ठेवलेल्या क्षेत्राभोवती अशी भिंत बांधण्यात येईल.

बाखडी, उप्पारवाही, चांदूर, पिंपळगाव, लखमापूर आणि थुत्रा (तहसील: कोरपना) आणि सोनापूर (तहसील: राजुरा), जिल्हा- चंद्रपूर, राज्य: महाराष्ट्र या गावांमध्ये मराठा लाईमस्टोन माईन - II (ML क्षेत्र - 880.31 हेक्टर) मधील विद्यमान 1200 pH यांच्यासह लाईमस्टोन प्रॉडक्शन कॅपॅसिटी (चुनखडी उत्पादन क्षमता) 2.0 दशलक्ष TPA वरून 3.5 दशलक्ष TPA विस्तार, पृष्ठभागावरची माती 0.25 दशलक्ष TPA, कचरा/अपव्यय (ओबी/आयबी) 2.40 दशलक्ष TPA, सबग्रेड 0.50 दशलक्ष TPA (एकूण खोदकाम 6.65 दशलक्ष TPA)

EIA / EMP अहवाल मसुद्याचा कार्यकारी सारांश

- भाडेतत्वावरील भूपृष्ठावरील पाण्याचे कार्यक्षम व उत्तम व्यवस्थापन करण्यासाठी पावसाळा सुरू होण्यापूर्वी नाले व वसाहतीमधील खड्डे स्वच्छ केले जात आहेत.
- डंप क्षेत्राभोवती 1.5 मीटर x 1.5 मीटर क्रॉस सेक्शन असलेल्या गाळाच्या नाल्यासह भिंत बांधली जाईल.
- खाणीतील खड्ड्यातील गळती तळाच्या बेंचवर तयार केलेल्या नाल्यात गोळा केली जाईल.
- पृष्ठभागावरील पाणी खाणीत जाण्यापासून रोखण्यासाठी योग्य ड्रेनेज व्यवस्था प्रदान केली जाईल जेणेकरून मातीची धूप होण्याचे प्रमाण कमी होईल.
- खाणीतील खड्ड्यांत पडणारे पावसाचे पाणी थेट साठवले जाईल आणि वृक्षारोपण आणि धूळ बसवण्यासाठी ते वापरले जाईल.
- खोदकाम केलेला खड्डा भूजल स्रोत वाढवण्यासाठी योगदान देईल आणि पुनर्भरण खड्डा म्हणून गणला जाईल ज्यामुळे भूजल पर्यावरणाच्या गुणात्मक आणि परिमाणात्मक दोन्ही बाबींवर भूजल प्रणालीवर एकूण सकारात्मक प्रभाव निर्माण होईल.

8.4 पृष्ठभागावरची माती आणि घनकचरा निर्मिती आणि व्यवस्थापन

पृष्ठभागावरील माती निर्मिती आणि व्यवस्थापन

- आजपर्यंत खाणी सुरू झाल्यापासून 0.36 दशलक्ष घनमीटर ची माती तयार झाली आहे. भाडेपट्टा कालावधी संपेपर्यंत, 1.00 दशलक्ष घनमीटर अतिरिक्त माती तयार केली जाईल, जी वृक्षारोपण करण्यासाठी/हरितपट्ट्यासाठी वापरली जाईल.
- तयार होणारी पृष्ठभागावरची माती एकाच वेळी वृक्षारोपण करण्यासाठी आणि हरितपट्टा विकासासाठी वापरली जाईल.

योग्य रीतीने धूळ बसवण्यासाठी कार्यक्षम उपायांचा अवलंब करून मातीसह धुळीचे प्रदूषण टाळले जाईल. शेजारील जमिनीवरील खाणकामाचा प्रभाव कमी करण्यासाठी मातीची धूप आणि पृष्ठभागावरची माती नष्ट होण्याच्या संदर्भात खालील उपाययोजना केल्या जात आहेत/करण्यात येतील:

पाणलोट/जलाशय

- गाळाच्या ढिगाऱ्यांच्या पायथ्याशी गार्लॅंड ड्रेन ($L*W*D = 4714$ मी. x 1 मी. x 1 मी.) आणि 1871 चौरस मीटरचा सेटलिंग पॉन्ड उपलब्ध करून देण्यात आला आहे, ज्यामुळे डंपमधून (खड्ड्यातून) वाहून जाणारे पाणी चॅनलाइज केले जाईल.
- पृष्ठभागावरील रन-ऑफ (वाहून जाणारे पाणी) नियंत्रित करण्यासाठी डंप क्षेत्राच्या सभोवताली कचरा डंपभोवती राखून ठेवणारी भिंत ($L*W*H = 550$ मी. x 1.5 मी. x 1.5 मी.) बांधली जाईल.

मातीची धूप

वाखडी, उप्पारवाही, चांदूर, पिंपळगाव, लखमापूर आणि थुत्रा (तहसील: कोरपना) आणि सोनापूर (तहसील: राजुरा), जिल्हा- चंद्रपूर, राज्य: महाराष्ट्र या गावांमध्ये मराठा लाईमस्टोन माईन - II (ML क्षेत्र - 880.31 हेक्टर) मधील विद्यमान 1200 pH यांच्यासह लाईमस्टोन प्रॉडक्शन कॅपॅसिटी (चुनखडी उत्पादन क्षमता) 2.0 दशलक्ष TPA वरून 3.5 दशलक्ष TPA विस्तार, पृष्ठभागावरची माती 0.25 दशलक्ष TPA, कचरा/अपव्यय (ओबी/आयबी) 2.40 दशलक्ष TPA, सबग्रेड 0.50 दशलक्ष TPA (एकूण खोदकाम 6.65 दशलक्ष TPA)

EIA / EMP अहवाल मसुद्याचा कार्यकारी सारांश

- वाढलेले हिरवे आच्छादन मातीची धूप मोठ्या प्रमाणात रोखेल.
- एकूण 14.11 हेक्टर क्षेत्र हरितपट्ट्याखाली समाविष्ट केले जाईल, ज्यामध्ये सध्या 1.45 हेक्टर क्षेत्र 7.5 मीटर लीज (भाडेपट्टीच्या) परिघासह हरितपट्ट्याखाली समाविष्ट केले गेले आहे आणि उर्वरित प्रस्ताव कालावधीत समाविष्ट केले जाईल.
- OB डंप क्षेत्राव्यतिरिक्त एकूण क्षेत्रफळ 100.55 हेक्टर हरितपट्ट्याखाली आणि वृक्षारोपणाखाली येईल. सध्या 56.71 हेक्टर क्षेत्र व्यापले गेले आहे आणि उर्वरित क्षेत्र खाणीचे अस्तित्व असेपर्यंत कव्हर केले जाईल
- प्रति हेक्टरी 2000 झाडे लावली जातील.

8.5 जमीन वापरण्याचा पॅटर्न

- खड्डे तयार करणे, तात्पुरते डंप, हरितपट्टा, पाणीसाठा इत्यादी खाणकामांमुळे लीज (भाडेतत्वाच्या) क्षेत्राच्या जमिनीचा वापर बदलला जात आहे/बदल होणार आहे.
- संकल्पनात्मक टप्प्यावर एकूण भाडेपट्टी क्षेत्रापैकी (880.31 हेक्टर) खोदकाम केलेले क्षेत्र 261.25 हेक्टर असेल, त्यापैकी 23.42 हेक्टर क्षेत्र बँकफिल्ड केले जाईल, 52.20 हेक्टर जलसाठ्यासाठी आणि 185.63 हे खोदकामाखाली राहिल. 191.99 हेक्टर क्षेत्र कचऱ्याच्या ढिगाऱ्याखाली वृक्षारोपण आणि 26.59 हेक्टर सब-ग्रेड स्टॅकसह स्थिर होईल. एकूण अबाधित क्षेत्र 279.21 हेक्टर असेल.
- वनविभागाशी सल्लामसलत करून स्थानिक आणि देशी वनस्पतींच्या प्रजातींची लागवड केली जाईल.

8.6 हरितपट्टा विकास आणि वृक्षारोपण कार्यक्रम

- एकूण 14.11 हेक्टर क्षेत्र हरितपट्ट्याखाली समाविष्ट केले जाईल, ज्यामध्ये सध्या 7.5 मीटर लीज (भाडेपट्ट्यातील) परिघासह 1.45 हेक्टर क्षेत्र हरितपट्ट्याखाली समाविष्ट केले गेले आहे आणि उर्वरित प्रस्ताव कालावधीत समाविष्ट केले जाईल.
- एकूण 86.44 हेक्टर क्षेत्र लागवडीखाली येईल, ज्यामध्ये सध्या 55.26 हेक्टर क्षेत्र व्यापले गेले आहे आणि उर्वरित क्षेत्र भाडेपट्ट्याचा कालावधी संपेपर्यंत संरक्षित केले जाईल.
- संकल्पनात्मक कालावधीत हरितपट्टा/लागवड अंतर्गत एकूण क्षेत्र 100.55 हेक्टर असेल.
- 85% झाडे जगतील याप्रमाणात प्रत्येकी 2000 झाडे/हेक्टरवर लागवड केली जाईल.
- सध्याची माती आणि जागेच्या परिस्थितीसाठी योग्य असलेली झाडे आणि रोपे विचारात घेतली जातील. स्थानिक हवामानाशी जुळवून घेणाऱ्या जलद गतीने वाढणाऱ्या स्थानिक वनस्पतींच्या प्रजातींना प्राधान्य दिले जात आहे/देण्यात येईल.
- स्थानिक वनाधिकाऱ्यांशी सल्लामसलत करून स्थानिक वनस्पतींच्या प्रजातींची लागवड करण्यात आली आहे/केली जाईल; जसे की, आज्ञादिराचता इंडिका (कडुनिंब), बौहिनिया रेसेमोसा (झिंझा-

बाखडी, उप्पारवाही, चांदूर, पिंपळगाव, लखमापूर आणि थुत्रा (तहसील: कोरपना) आणि सोनापूर (तहसील: राजुरा), जिल्हा- चंद्रपूर, राज्य: महाराष्ट्र या गावांमध्ये मराठा लाईमस्टोन माईन - II (ML क्षेत्र - 880.31 हेक्टर) मधील विद्यमान 1200 pH यांच्यासह लाईमस्टोन प्रॉडक्शन कॅपॅसिटी (चुनखडी उत्पादन क्षमता) 2.0 दशलक्ष TPA वरून 3.5 दशलक्ष TPA विस्तार, पृष्ठभागावरची माती 0.25 दशलक्ष TPA, कचरा/अपव्यय (ओबी/आयबी) 2.40 दशलक्ष TPA, सबग्रेड 0.50 दशलक्ष TPA (एकूण खोदकाम 6.65 दशलक्ष TPA)

EIA / EMP अहवाल मसुद्याचा कार्यकारी सारांश

आपट्याचे झाड), पोंगानिया पिनाटा (करंज), अल्बिझिया लेबेक (शिरस), सारका इंडिका (अशोका), बौहिनिया पुरीया. (फुलांची प्रजाती-देवकांचन), पोनकामिया ग्लॅब्रा (गणुगा-करंज आयुर्वेदिक वनस्पती), पेल्टोफोरम फेरुसिनियम (काँपर पॉड-पिवळा गुलमोहर), मॅगीफेरा इंडिका (आम-आंब्याचे झाड) इत्यादि.

